

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. J. van den Broek, L. Doedes, G. D. Jordens,
J. F. Ligtenberg, Ch. J. I. M. Welter.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is /3,50, bij vooruitbetaling /3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Uit de Redactie getreden:

P. L. DUBOURCQ.

Technische Hoogeschoolen en Sociale Wetenschappen.

In het Duitsche Weekblad „Soziale Praxis“ van 25 Januari l.l. komt onder bovenstaanden titel een artikeltje voor, dat de aandacht van allen, en van de technische wereld in 't bijzonder, over waard is. Er wordt op gewezen dat aan de Duitsche inrichtingen van hooger technisch onderwijs op de college-roosters slechts een zeer bescheiden plaatsje is gelaten voor eene rubriek die den naam draagt van „Allgemeine Wissenschaften“. Deze rubriek omvat een aantal takken van wetenschap, wat aardrijkskunde en geschiedenis, een weinig genees- en natuurkunde, een beetje literatuur en philologie en wat staathuishoudkunde en rechtswetenschap. Van alles wat, „voor huishoudelijk gebruik, ter verhooging der algemeene ontwikkeling en ter algemeene ontwikkeling en ter bevordering van 't dilettantisme“. De schrijver merkt echter op, dat de tijd der technische studenten zoodanig door hun examen-werk, hun broodstudie, wordt in beslag genomen, dat er weinig gelegenheid blijft zich ernstig met de rubriek „Allgemeine Wissenschaften“ bezig te houden. Op de onderscheidene vakken die met de bestemming van den a. s. ingenieur minder in verband staan, wordt in het artikel niet nader ingegaan. Slechts wil de schrijver de aandacht der lezers bepalen tot de beteekenis der sociale wetenschappen voor de technici.

Nur einem Fach unter diesen „allgemeinen Wissenschaften“ wollen wir unsere Aufmerksamkeit zuwenden, da es sich mit der künftigen praktischen Thätigkeit des Technischen Hochschülers auf Schritt und Tritt eng berührt: Wenn er Maschinen baut und Fabriken anlegt, wenn er dem Verkehr die Wege ebnet, das Land mit Eisenbahnen und Kanälen durchzieht, wenn er Ozeanriesen für Krieg und Frieden baut, wenn er Pläne für Arbeiterhäuser oder Miethskasernen entwirft — überall greift er tief in die wirtschaftlichen und sozialen Interessen des Volkes ein. Er liefert dem Arbeiter das Werkzeug, an das er gekettet ist, durch das er seinen Unterhalt erwirbt, das ihn erhalten und — ihn tödten kann. Er errichtet die Fabriken, deren Anlage das Leben von Hunderten und Tausenden; deren Leistungsfähigkeit die Stellung Deutschlands auf dem Weltmarkt bestimmt. Er legt die Verkehrsstrassen an und liefert die Verkehrsmittel, durch welche die gesammte Wirtschaft in bestimmte Bahnen gelenkt, die Ausdehnung der Wirtschaft und ihre Sicherheit gegenüber fremden Wirtschaftsverbänden bedingt wird. Er verknüpft durch die Ausbildung der Technik die Volkswirtschaft enger mit dem Boden, auf dem und durch den sie besteht; er ebnet den Weg in dem tiefsten Schacht, in dem die Schätze der Erde verborgen sind; in seiner Hand ist die Gesundheit des Arbeiters, der in diese Tiefe vordringt, wie die Gesundheit des in der Fabrik beschäftigten Arbeiters, die Ge-

sundheit jedes Einzelnen in seiner Behausung. In der Hand des Technikers liegt ein groszer, liegt vielleicht der grösste Theil des Volkswohlstandes und der Volksgesundheit, des wirtschaftlichen und sozialen Gedeihens der Gesammtheit.

Und eben dieser Techniker, in dessen Hand eine so ungeheuere Macht gegeben ist, sollte achtlos vorübergehen an den groszen wirtschaftlichen und sozialen Fragen seiner Zeit? Ich dächte, sein Beruf zwingt wie wenig andere zur sorgfältigsten Beschäftigung mit diesen Fragen, zur Mitarbeit an der Lösung der groszen sozialen Aufgaben unserer Zeit. Es genügt nicht, dass unsere Techniker Maschinen und Fabriken bauen — sie müssen wissen, wie sie einerseits unsere nationale Wirtschaft durch diese Maschinen und Fabriken auf die grösztmögliche Höhe bringen, wie sie andererseits die Kraft des in den Fabriken thätigen Arbeiters am besten erhalten, sein Leben und seine Gesundheit am sichersten schützen können. Es genügt nicht, dass sie Arbeiterhäuser bauen können — sie müssen wissen, worauf es bei diesen Bauten ökonomisch und sozialpolitisch ankommt. Es genügt nicht, dass sie Eisenbahnen und Kanäle bauen — sie müssen einen weiten Blick für die wirtschaftliche Bedeutung beider haben. Es genügt nicht, dass sie riesige Schiffe bauen — sie müssen sehen können, wohin der Bedarf der Handels- und besonders der Kriegsflotte gehen wird, um unablässig in der entsprechenden Richtung thätig zu sein, die nothwendigen neuen Konstruktionen zu erfinden, die nationale Wirtschaft und die nationale Macht zu heben und zu sichern.

Auf Schritt und Tritt sehen wir, wie nothwendig es ist, dass unsere Techniker, zumal die führenden Geister unter ihnen, engste Fühlung nehmen mit den wirtschaftlichen und sozialen Fragen. So hoch und geachtet sie auch dastehen, so überragende Leistungen die deutsche Technik auch aufzuweisen hat — wir können es uns kaum verhehlen, dass manches gerade in sozialer Beziehung im Staate besser stünde, wenn beispielsweise bei der Anlage von Fabriken und Bergwerken bei Zeiten das Augenmerk der Techniker auf diese Punkte gefallen wäre, wenn sie früher an die Interessen derer gedacht hätten, die in diesen Fabriken und Bergwerken thätig sind, an die Erhaltung der Volkskraft und Volksgesundheit. Sie haben, als ein schwerwiegender Faktor der Volkswirtschaft, Ungeheures für die Wirtschaft, lange Zeit aber wenig für das Volk gethan. Heute sind sie in vielen Beziehungen ja bereits gezwungen, sich mit den Interessen der Arbeiter und der Erhaltung ihrer Kraft zu beschäftigen — es sei nur an die Arbeiterschutz-gesetzgebung erinnert, zu der sich u. A. der allmählich immer weiter verbreitete Bau von Arbeiterwohnhäusern und Wohlfahrtsanstalten und Einrichtungen aller Art gesellt. Um so wichtiger aber ist es auch, dass sie sich schon bei ihrem Studium auf den Technischen Hochschulen mit Eifer die Dingen zuwenden.

Es wäre für unsere Entwicklung von groszem Werth, wenn die Technischen Hochschulen den Sozialwissenschaften den ihnen gebührenden Raum anwiesen — nicht eine kleine, allgemein übersehene Ecke unter den „Allgemeinen Wissenschaften“, zu deren Beachtung das Brotstudium den Technischen Hochschülern keine Zeit lässt, sondern eine wichtige und geachtete Stelle unter den Dingen, die zum nothwendigen Rüstzeug des künftigen Technikers gehören, entsprechend dem Einfluss, den die Techniker auf die Gestaltung unserer wirtschaftlichen und sozialen Verhältnisse haben

Nu uit de maatschappij zelve stemmen opgaan, die voor de ingenieurs een meerdere kennis der sociale wetenschappen vragen, en onlangs ook de Duitse Keizer zich in dezen geest heeft uitgelaten, is het niet twijfelachtig of binnenkort zal de studie aan de Technische Hochschulen van Duitsland in den verlangden zin worden hervormd. Wilhelm II schijnt hiervan groote resultaten te verwachten.

„De technici”, zeide hij onlangs in eene redevoering „hebben niet enkel groote technische vraagstukken te bewerken, hun is ook de oplossing van moeilijke sociale problemen opgelegd”, en hij verzekerde: „Ik reken op de technische hoogeschoolen”. En in welken zin de Kaiser-Redner de sociale quaestie uit den weg geruimd wil zien, is voor niemand, die de Duitse regeeringspolitiek volgde, een raadsel. Bestrijding, vernietiging der sociaal-demokratie is het ideaal van Wilhelm II niet minder dan van Bismarck. Wat vroeger reeds werd gedaan om dat doel te bereiken, voldeed niet. De uitzonderingswetten, het sozialistengesetz, konden de sociaal-demokratie niet den kop indrukken. De daarna ter hand genomen „Arbeiterschutzgesetzgebung” bracht evenmin den gewenschten uitkomst. De sociaal-demokratische partij werd er integendeel sterker door, want de arbeiders zagen juist bij deze sociale wetgeving, hoe noodig het was dat zij zelf zich met de politiek gingen bemoeien. En waar de Arbeiterschutz hunne levensomstandigheden misschien eenigszins verbeterde, konden zij door meerdere ontwikkeling des te eerder komen tot het bewustzijn van den klassenstrijd. Voor de aanvallende tactiek, die 't vorige jaar voorgenomen was, met het tuchthuisontwerp, bleek de regeering niet machtig genoeg.

Nu wil men het anders beproeven. Nu moet er eene categorie menschen gewapend worden, die het kapitalisme en de monarchie zal moeten schragen en verdedigen tegen het opdringende volk. Zal deze poging beter succes hebben dan de vorigen?

De voortbrenging verkeert in eene periode, waarin de techniek een zoodanige hoogte heeft bereikt, dat bij bijna alle ondernemingen de medewerking van technisch-deskundigen noodig is. De kapitalist, eigenaar van de onderneming, is in den regel zelf niet bekwaam dezen rol te vervullen. Vooral ook door het toenemend aantal naamlooze vennootschappen stijgt de behoefte aan deskundigen. Zoo is er een toenemende vraag naar ingenieurs. Aan die vraag wordt gereedelijk door een ruim aanbod tegemoet gekomen. Onze maatschappij zelve zorgt er weer voor, dat genoeg menschen aanwezig zijn, die eene betrekking als geëmployeerde begeeren. De achteruitgang der klein-kapitalisten, de groote onveiligheid van het zaken-doen, zijn oorzaak dat menig vader zijn zoon liever laat studeeren, dan dat hij hem in zijn zaak of bedrijf opneemt.

Een begrijpelijk verschijnsel is dus de groote toevloed van studenten aan de technische hoogeschoolen. Maar wat die velen, die voor ingenieur gaan studeeren, nu nog aantrekt, n.l. de hooge belooning voor hunne toekomstige werkzaamheid, zal door dien grooten toevloed verminderen. Naarmate er meer ingenieurs komen zullen de ingenieurs-traktamenten dalen. Zoo zal de economische ontwikkeling der maatschappij meebrengen dat van de positie der „gebildeten” het bevoorrechte afaakt. Dan zal het den hoofd-arbeiders duidelijk gaan worden tot welke maatschappelijke klasse zij eigenlijk behooren. Dan zullen ze gaan inzien dat zij worden geknecht en geëxploiteerd door het kapitaal, evengoed als degenen die physieken arbeid verrichten. Zij zullen zich bewust worden wetenschappelijke proletariërs te zijn.

En wanneer zij daarbij nu nog hebben de noodige economische kennis en genoeg in de sociale wetenschappen hebben gewerkt om te kunnen „maatschappelijk-zien”, dan zullen de up-to-date boeken, de geschriften der socialisten ook hun aandacht niet ontgaan. Die kennismaking met de moderne levensbeschouwing zal van groot belang zijn voor de arbeidersbeweging. En in plaats van in de sociaal-wetenschappelijk-onderlegde ingenieurs steunpilaren voor deze maatschappelijke (wan)orde te vinden, zal de kapitalisten-klasse gewaar worden de krachtige uitingen van een klasse bewust wetenschappelijk proletariaat.

Wel zal van grooten invloed zijn de qualiteit van het onderwijs in de staathuishoudkunde. Velen van ons weten het van hun burgerschool-tijd, hoe het mogelijk is iemands denkvermogen zoo te benevelen met de conservatieve dogmatiek der „economisten bij uitnemendheid”, dat alle lust tot verder onderzoek voor langen tijd gedood wordt. Maar voor Duitsland geeft ons dit geen groote bezorgdheid.

Wel weten we dat geen sociaal-demokratische theorieën aan de Technische Hochschulen zullen worden aangeprezen. Maar in Duitsland heeft het katheder-socialisme veel gezag en dit zal niet zonder invloed zijn op de vorming der studenten. Het katheder-socialisme vrijwaart in elk geval voor blinde verheerlijking van het kapitalisme, en opent het oog voor kritiek. Die kritiek eenmaal begonnen en consequent doorgevoerd moet degene, wien geen klassebelang misleidt, in het kapitalisme doen ontwaren de tendenz naar het socialisme, moet den „gebildeten proletariër”, brengen tot de sociaal-demokratie.

Daarom juichen we, wanneer men den Duitschen ingenieur „sociaal” gaat ontwikkelen. Want we zijn er zeker van dat de heerschende klassen met de sociale wetenschappen aan de technische hoogeschoolen ruimer toegang te geven, het paard van Troie halen binnen de wallen van het kapitalisme. We weten dat daardoor aan de arbeidersbeweging een element wordt beloofd, dat hare overwinning zal bespoedigen.

Praktische Rechtspraak.

Milicien Hofman, waarom lach je, hè?
Ik lach werkelijk niet luit'nt.
Waarom trek je dan zoo'n leelijk gezicht.
Ik ben er mij niet van bewust luit'nt.
Milicien Hofman 4 dagen arrest.

Milicien Hofman, direct op 't bureau komen, vooruit lummel! de kap'tein wacht op je.
Jawel fourier.

Milicien Hofman, ik heb hier een rapportje over je, wegens lachen. Heb je ook iets op te merken?

Jawel kap'tein, ik heb werkelijk niet gelachen. Er waren verscheiden soldaten bij, die dat gaarne willen bevestigen. Zoo, dus jij verklaart hier voor mij, dat de luit'nt liegt. Niet waar, jij beweert, dat hij een valsch rapport heeft opgemaakt. Ja of nee.

Het is mogelijk dat de luit'nt zich vergist heeft kap'tien.
Fourier!

Present kap'tein.

Ga direct naar luit'nt B. en vraag of hij dadelijk op 't bureau wil komen.

Milicien Hofman, jij doet je hier van een zeer ongunstige zijde kennen. Je bent in hooge mate brutaal en als het nu ook nog blijkt dat je mij hebt staan voorliegen, en de luitenant belastert, dan zal ik voortaan gestrenger tegen je moeten optreden.

Ik geloof dat het jouw hier niet erg bevalt; ik geloof dat je anti-militair bent. Maar laat ik dat niet van je merken.

Present kap'tein.

Luit'nt B., deze milicien Hofman hier, beweert pertinent, dat hij niet heeft gelachen, moet ik daaruit opmaken, dat hij mij voorliegt.

Ik moet mijn rapport handhaven, kap'tein.

Zoo, dat dacht ik wel. Milicien Hofman, ik ben buitengewoon ontevreden over je gedrag en ik zal daar nota van nemen. Behalve dat je je meerdere op alle manieren tracht voor te liegen, neem je ook nog ons kostbare tijd in beslag door je brutaal volhouden. Ik had het niet van je gedacht. Laat zoo iets nu niet meer voorkomen, want dan zou ik je zeer zwaar moeten straffen. Begrepen?

Jawel kap'tein.

Deze keer wordt je straf verzwaaard tot 4 dagen politiekamer, wegens voorliegen van je meerdere.

Je kunt gaan.

Jawel kap'tein.

Milicien HOFMAN.

Tweede lezing van Dr. H. Gorter voor de S. D. P. C.

Nadat spr. vrij uitvoerig het de vorige maal door hem gesprokene herhaald had en nogmaals zeer sterk had gewezen op het verband dat er in Marx' leer gekomen was

tusschen maatschappij en natuur na zijn kennismaking van Darwins geschriften en 't brengen van een factor liefde in zijn leer, gaat spr. over tot het behandelen der sociaal-democratische levensbeschouwing en dan vooral tot het negatieve deel van die beschouwing, 't ontkennen van den godsdienst, daar het positieve deel eigenlijk reeds in zijn eerste lezing behandeld is.

Een plaats van Engels is naar spr. oordeel een goede inleiding hiertoe.

Engels zegt dat door samenwerking van hand, spraakorganen en hersens in de maatschappij de menschen in staat zijn gesteld altijd moeilijker dingen uit te voeren en hogere doeleinden na te streven en te bereiken. Bij dit streven naar verder werd de arbeid volkomener en ingewikkelder. Bij den oorspronkelijken arbeid als jagen kwam veeteelt, later spinnen en weven. Bij verdere ontwikkeling traden de eenvoudige werkzaamheden op den achtergrond en werd kunst, wetenschap en godsdienst als 't voornaamste gedacht. Aan de hersens werd toegeschreven de voornaamste rol. Men dacht dat het hoofd regeerde. Hierdoor ontstond de idealistische beschouwing. Men vergat echter dat die ontwikkeling, dat ontstaan van wetenschap, kunst, godsdienst, politiek materiële oorzaken had, dat de maatschappelijke behoeften den vooruitgang wilden dat de hersens niet regeerden maar de dienaar waren der behoeften. Materiële oorzaken beheerschen de geschiedenis. 't Denkvermogen heeft zich ontwikkeld door de nieuwe eischen.

Wat door de burgerlijke ideologen dus toegeschreven wordt aan den geest en verder aan goddelijke inwerking, vindt volgens de socialistischen zijn oorzaak in maatschappelijke en productie eischen.

Met dit voor oogen ziet men dat aan den godsdienst niet die rol zal toegekend worden in socialistische beschouwingen, die er tot nu toe aan toegekend is.

In de sociaal-democratische wereldbeschouwing wordt de godsdienst buiten gelaten. Onder wereldbeschouwing verstaat men veelal een godsdienstig iets, iets bovenaardsch, de verhouding tot het onzienlijke, tot de godheid, voor de sociaal-democraten is wereldbeschouwing de beschouwing der te tasten, te ziene wereld. Toch zal, al wordt de godsdienst niet erkend, er toch over gesproken moeten worden, omdat de godsdienst een der grootste machten geweest is. En om te weten hoe socialisten er over denken moet men gaan naar de groote grondleggers der socialistische theorie Marx en Engels.

Marx is atheïst, doch niet in die mate, om te zeggen dat godsdienst onzin was. De godsdienst is van te grooten invloed geweest, te velen hebben er krachten uitgeput, dan dat iemand als Marx geen diepgaande studie ervan zou maken. Voor hem is 't de vraag hoe komt de godsdienst, een z.i. onnoodig iets in de wereld. Hij beziet dus den godsdienst van een ongelooft standpunt en zal dan zoeken naar de maatschappelijke oorzaken van 't ontstaan ervan.

Marx kwam uit een metafysische school, en was een leerling van Hegel. Hegel nu geloofde er aan dat de ontwikkeling der menschen de ontwikkeling van den geest was, van den geest, die zelf van goddelijken oorsprong was. Ook Marx heeft dit lang geloofd maar toen hij de werkelijkheid ging begrijpen en zijn tijd naging vond hij dat dit niet paste bij de werkelijkheid, hij kwam toen tot de ontwikkeling der materie.

Op 16-jarigen leeftijd reeds zegt hij dat Hegel hem niet geheel en al behaagt. Hij zegt dat hij dieper wil duiken om den menschelijken geest te doorgronden en dat hij wilde doordringen in de ontwikkelingsgeschiedenis van den geest.

Allerlei uitingen van zijn jeugd geven al zijn zoeken naar iets anders te kennen. Zoo zegt hij, dat tot nu toe de filosofen de oplossing van alles in hun schrijftafel hadden, maar dat de filosofie zich gaat verwerkelijken.

Op zijn 20ste jaar geeft hij voor 't eerst zijn oordeel over den godsdienst en zegt dat de godsdienst is 't zelfbewustzijn en 't zelfgevoel van den mensch, die zich zelf niet verworven of weer verloren heeft. Maar de mensch is de staat en de staat brengt de godsdienst voort omdat het een verkeerde wereld is of m. a. w. de godsdienst ontstaat door 't verkeerd begrip dat de mensch van de maatschappij heeft. Leeft hij bv. in onderdrukking en begrijpt hij dit niet, dan legt hij dit verkeerd uit en denkt dat het door goddelijke oorzaken voortkomt bv. uit het zondig zijn van den mensch. 't Verkeerd inzien van eigen toe-

stand vormd den godsdienst. Godsdienst is een uiting van zich zelf niet begrijpen een verkeerd zelf-bewustzijn.

Kenden alle menschen de natuurlijke oorzaken dan zouden ze niet aan bovennatuurlijke oorzaken denken. B. v. erfzonden, zonden waarmee de mensch en iedere mensch van nature belast is zijn er niet. Er zijn volkstammen ontdekt bij welke geen diefstal voorkwam, omdat ze in de communistische maatschappij leefden. Owen veranderde in korten tijd de eigenschappen van zijn werkvolk door een kortere werktijd in te voeren.

Later heeft Marx gezegd dat wanneer de werkelijke individueele mensch den abstracten staatsburger uit zich heeft weggenomen, eerst wanneer hij zich loscheurt uit godsdienst en staat, dat dan eerst van maatschappelijke verwording sprake kan zijn. Wanneer alle menschen tegenover elkaar staan als mensch, wanneer de maatschappelijke verschillen zijn weggenomen dan zal hij zijn toestand inzien en geen goddelijke oorzaken behoeven om zijn toestand te verklaren. Maar als maatschappij en staat ongelijkheid brengen en hij de oorzaak niet meer begrijpt dan neemt hij zijn toevlucht tot den godsdienst, dan zal hij niet meer inzien de natuurlijke oorzaken. De godsdienst is dus uit het niet-begrijpen van de maatschappij ontstaan. 't Onbegrepen in de maatschappelijke verhoudingen heeft den mensch gedwongen bovennatuurlijke oorzaken te zoeken. In 't communistisch manifest wordt aangetoond hoe verandering in godsdienst samengaat met de maatschappelijke ontwikkeling 't christendom is veranderd bij 't veranderen der maatschappij.

En met deze beschouwing over den godsdienst heeft Marx 't eerst de oorzaak van 't wezen van den godsdienst gevonden.

Dit is dan 't negatieve deel der sociaal-democratische wereldbeschouwing. 't Positieve deel is de reeds behandelde leer der maatschappij-ontwikkeling in verband met Darwins en Morgan's leer.

't Sociaal-democratische materialisme sluit zich dus aan bij 't natuurwetenschappelijk materialisme ook bij etisch materialisme.

De socialistische theorie geeft evenmin als andere theorieën een absolute waarheid. Ze brengt ons een eind verder dan vroeger, ze brengt ons niet aan 't eind. Tot een bepaalde hoogte geeft ze ons inzicht niet tot een onbepaalde. Ze wil een sleutel geven om verder te komen, niet de absolute waarheid zelf.

Maar 't socialisme is meer dan een theorie meer dan een natuurwetenschap, 't is een praktijk. Wanneer de theorie waar is, die zegt dat onze productievormen aan 't veranderen zijn, dan moet ook 't materieel en geestelijk leven in verandering zijn, dan moeten we nu in overgang leven, dan moet ons leven in revolutie zijn. En de praktijk bevestigt dit. Werkelijk zien we, als we maar eenigszins aandachtig om ons heen kijken 't geheele leven in verandering, de theorie zeggend dat de productiewijze verandert wordt bevestigd door de praktijk die leert dat nu 70% ongeveer ter producten door de groot-industrie wordt voortgebracht, en weinigen tijd geleden was dit 30, 20 ja 10%. Te samen daarmee vermeerderen de proletarieërs, 't aantal van hen is in Duitschland vermeerderd tot 13 miljoen van de 20 miljoen aan de productie deelnemenden.

Door deze veranderingen krijgen we communistische begrippen, veranderen onze ideeën. Wij allen moeten meedoen aan de verandering. Zullen wij nu de ontwikkeling trachten tegen te houden? Of zullen we meedoen, zullen we proletariërs worden. Dit is de keus die we hebben als we ons bewust zijn van den toestand om ons heen. En 't antwoord zal moeten zijn dat we meehelpen aan de ontwikkeling.

Maar die de vraag niet kennen, die onbewust in de maatschappelijke ontwikkeling staan, gaan ten onder. In deze tijden van verandering behoeven we slechts om ons te zien om 't lot na te gaan voor die onbewust van de veranderingen zich laten leven. Zenuwlijden, krankzinnigheid, prostitutie en dronkenschap nemen toe en vinden hunne slachtoffers onder onbewuste, onder de niet begripden. Waar de grondslag aan 't veranderen is, daarin moeten we bewust van die verandering in 't leven staan, daar moeten we meehelpen aan de bewustwording van anderen.

Weekverslag.

Een beetje corpspolitiek.

Dat het Jan van der Waerden op den dag van zijn scheiden als corpspraeses een behoefte was nog eens tot ons te spreken over het corps en dan over 't voornaamste, den corpsgeest, wie is er die 't niet begrijpt? Maar evenzeer zal 't te begrijpen zijn wanneer zij die met groote verwachtingen hem 't vorige jaar 't presidium zagen aanvaarden een oogenblik zich in den corpstoestand verdiepen om 't bereikte in dat jaar na te gaan. Dit in 't openbaar te doen, zou zeker na 't licht dat J. v. d. W. in zijn rede over den toestand heeft laten vallen onnoodig zijn, ware 't niet dat de corpsgeest een interressant genoeg onderwerp is om van verschillende kanten te zien, ware 't niet dat noodwendig in die rede achterwege moest blijven een bespreking van den avond der senaats-installatie zelf, de beide redevoeringen, die van grooten invloed zijn op 't komende en dit al eenigszins doen zien.

De geest in Delft heet democratisch en wanneer we dit democratisch-zijn opvatten binnen de engere grenzen van 't corps, wanneer er dus van een corps-democratie sprake is, dan zijn er zeker veel, die dien naam konden dragen, aanwezig. 't Aantal echter dat die democratie ook buiten het corpsleven zou willen toepassen is zeker veel minder groot. Toch moet men daarom die corps-democratie niet onbelangrijk of egoïstisch noemen. Ons leven is voor een groot deel 't leven in de studentenwereld, de eischen aan een corps gesteld gevoelen wij sterk, de tekortkomingen zien we in en meer dan de dikwijls aangewaarde ideeën over de maatschappij zijn onze ideeën over onze vereeniging waard. Ik wil 't hoogere niet ontkennen in 't streven naar verbetering der maatschappelijke nooden, maar ik wil protesteeren tegen 't teveel vergeten van 't belang dat ook 't corpsleven heeft en zeggen dat ik na Vrijdag II. meer dan vroeger overtuigd ben dat Jan van der Waerden wanneer er sprake kan zijn van een keuze tusschen 't presidentschap en zijn socialist-zijn 't beste deel gekozen heeft. Want wij moeten leven in eigen kring. Bij 't streven naar verbetering in ons milieu dat we kennen kunnen we meer tot stand brengen dan nu in de maatschappij, die we nog niet kennen en stalen we ons tegelijkertijd. 't Studentenleven is wel belangrijk omdat het van den grootsten invloed op ons later leven is, omdat het kan worden een bron van geluk voor later; maar evenzeer een ondergang, omdat de studententijd de kritieke tijd van ons leven is, de tijd van ontwikkeling.

Delft dan heet democratisch en de oorzaken zijn niet moeilijk te vinden, bovendien al herhaaldelijk opgesomd. De afwezigheid van een categorie menschen, die alleen ter studie komen om een titel voor hun naam te krijgen, om wat student te zijn, en die door hun middelen en hun vrijen tijd in staat zijn zich meer met 't corps te bemoeien, die afwezigheid heeft zeker veel tot dit democratisch-zijn bijgedragen. Maar werken er democratische invloeden, de reactie is niet afwezig. De struggle for high life, de aanwezigheid van dat waarnaar gestruggeld wordt en vooral ook de invloed uitgaande van andere corps! „Laten we toch in godsnaam een goed figuur tegen over bevriende corps' maken”. „Schaft men maskerades af, dan daalt men in aanzien” niet waar, en meer dergelijke. — Deze invloed te gering geschat tot nu toe is na de traditiegeest de heftigste reactie, al vreest men ook 't openlijk uit te spreken. —

Democratie en reactie houden 't corps in een zekeren evenwichtstoestand, die met den tijd verandert, terwijl democratie en reactie ook steeds veranderen en wel vooruitgaan. Zonder gevaar ook zal 't corps zich niet uit dien evenwichtsstand begeven. Zij die 't evenwicht als iets constants beschouwen zullen de democratie om zich zien groeien en telkens concessies moeten doen. Voor elk oogenblik bestaat dus een evenwicht, dat voor dat oogenblik 't meeste geluk geeft. Aan de democratie de taak door haar vooruit willen en veel verder vooruitwillen dan dat evenwicht dien toestand te bereiken. De reactie en traditie waken voor 't te ver gaan.

Nog is er een invloed vergeten, die van een sterke persoonlijkheid of van een groep sterken. Bij de gematigden, de tusschenin staanden is toch de beslissing. Een sterke persoonlijkheid aan de een of andere zijde kan de gematigden naar zijn kant halen, maar de invloed van een persoonlijkheid is niet blijvend, zal na hem te gronde gaan.

Dat een te sterke reactie of te vergaande democratie noodwendig op zal houden, doordat zij de gematigden tegen zich zullen krijgen, en alleen door de kracht van een groep of een persoonlijkheid een tijd kunnen bestaan is duidelijk. Verder is democratie in haar wezen streven naar vooruitgang, een democraat zich neerlegend bij den toestand is dan geworden reactionair, ook al wil hij 't zelfde als een jaar te voren.

Deze, trouwens bekende dingen moest ik even als inleiding vooraf laten gaan, om nu eens den toestand na te gaan.

Er zal dan een streven zijn om den invloed van geldelijke en in 't algemeen van factoren van den individu onafhankelijk te verzwakken. Dit streven zal dus trachten 't corps vrij te maken, vrij in dien zin dat er geen bepaalde weg is van „er te komen,” dat er gelegenheid is tot ontwikkeling van alle krachten van den individu afhankelijk. Dit toch is de weg om de van ons onafhankelijke te verzwakken. Dit trachten naar gelijkheid, vooral door den invloed van meerder bezit te keeren, dit streven naar vrije ontwikkeling, gericht dus tegen traditie en dwang door vroegere geslachten ons opgelegd is 't streven der democratie. Wat is nu in den laatsten tijd op dit gebied bereikt? En nu zal dit bereiken tweeërlei zijn: bepaalde dingen, zooals b.v. was de senaatstoelage, en verandering in geest. Dit laatste als bron van nieuwe veranderingen is zeker voornamer.

Nu is Jan van der Waerden gekozen in een tijd dat het corps uit zijn evenwichtsstand was. 't Verwijt in 't begin gehoord, dat hij ook door hulp van menschen die zich weinig met 't corps bemoeiden gekozen was, is daar 't bewijs voor. Wanneer men in een maatschappij levend, zich er buiten houdt, dan doet men dit omdat men zich er niet thuis voelt; en doen dit velen, dan is 't een bewijs van de verkeerde inrichting of van den verkeerden geest. Die toestand, door te groote reactie bestendig, had behoefte aan verandering. 't Corps moest vrijer worden. Noodwendig moest dan ook de eerste daad zijn tegen den corpsgeest te velde te trekken. En dat dit deel van de taak van een democratischen president gelukt is blijkt uit 't verschil tusschen de eerste en de laatste redevoering.

Die eerste redevoering en de door hem op Debating verdedigde stellingen blijven dan ook zeker de voornaamste democratische uitingen van den afgetreden president en van de Delftsche democratie in 't algemeen. Uit 't lot dier stellingen bleek veel. 't Bleek toch dat de democratie van 't laatste jaar meer een reactie tegen de reactie dan een zuivere naar vooruitgang strevende partij was, dat meer de haat tegen den bestaanden corpsgeest, dan de liefde voor een nieuwen geest, een groote factor was, dat men tevreden was en nadat er een beetje gehamerd was op „getaptheid” enz., men nu alsjeblijft niet te ver moest gaan en toch vooral met kalmte vooruit. Vooruit nu ja, maar dan matig. Men kan zeggen dat een stemming op Debating geen bewijs is, dat er velen afwezig waren, maar men vergeet dan, dat die afwezigheid misschien niet algemeen, dan toch grootendeels gebrek aan belangstelling bewijst. 't Bleek dus dat de democraten van vroeger voor een deel reactionair waren geworden of onverschillig. 't Bleek dat Delft met dezen president zich democratischer voordeed dan 't was.

Nog iets over 't verleden te zeggen is onnoodig. Ik wil nu nog even spreken over de installatie-redevoeringen.

De rede van Jan van der Waerden een volkomen helder beeld gevend van den toestand en den corpsgeest, was behalve daarom, ook vooral belangrijk, omdat ze de scheiding is tusschen pseudo-democraten en democraten. Want er waren in twee om den voorrang strijdende motieven. 't Corps moet vooruit, dit was zeker de hoofdgedachte, maar daarbij kwam: zoo als 't nu gaat is 't verkeerd, liever stilstand, erkende stilstand, dan deze schijnvooruitgang.

De evenwichtstoestand is verplaatst, wat een jaar geleden nog vooruitstrevend was is nu gematigd of reactionair geworden.

't Licht dat de redevoering over den toestand ontstoken heeft zal velen voor teleurstellingen bewaren. Men weet nu op wie men kan rekenen, de nieuwe senaat weet wat de vooruitstrevenden willen.

't Antwoord van Duboureq zal voor vele vooruitstrevende een teleurstelling geweest zijn, omdat ze daarin een reactionair man aan 't woord zagen. Niet dat zijn woorden nu zoo conservatief waren, maar ze waren niet vooruitstrevend en dat

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van VRIJDAG 22 FEBRUARI 1900.

zegt genoeg. En waar hier gelegenheid was om alles te zeggen, daar moet het gezwegene niet ten gunste der democratie uitgelegd worden. Dit is echter goed, een opvolger in den geest van den afgetreden president zou niet in overeenstemming met den corpsgeest van 't oogenblik zijn. 't Is immers gebleken dat men de eenvoudige consequenties van v. d. Waerden's beginsels niet aandurft. In de gegeven omstandigheden is een gematigd president 't beste.

De democratie heeft echter, al is ze niet in de meerderheid een taak te vervullen. Zij moet blijven voortgaan verbeteringen te eischen en op 't bestaan van behoeften te wijzen. Want wel moet men er om denken dat de gewoonte 't bestaan van vele behoeften doet negeeren, en dat een behoefte niet bevredigd zal worden, wanneer ze niet gevoeld wordt. De rede van Jan van der Waerden is een aanwijzing wat haar te doen staat.

v. d. B.

Overzicht „Propria Cures.”

In de laatste Propria-nummers zijn vele pennen in de weer geweest naar aanleiding van het door de Amsterdamsche Studentenbond geweigerd aanbod van de Propria-redactie, om voortaan een eigen rubriek in dat blad te hebben. De Bond meende dat het aanvaarden van genoemd aanbod in strijd was met haar waardigheid, aangezien in Propria meermalen haar vijandige artikelen waren opgenomen, en Propria door redactie en invloeden hare sympathieën hoofdzakelijk aan de corpszijde heeft.

Naar aanleiding van deze weigering zet de oud-redacteur P. Tideman in het nummer van 10 Februari zijne ideeën uiteen omtrent de taak en het wezen van Propria. Volgens hem is de eigenlijke bestemming van het blad te zijn een Universiteitsblad, een band tusschen allen die tot de Universiteit in betrekking staan. Om dit te bereiken zou Propria als zoodanig moeten erkend worden door den Academischen Senaat, welke dan echter Propria zou moeten beschouwen als orgaan van alle studeerenden. Na de weigering van den Bond behoeft met deze geen rekening meer gehouden en is P. C. dus vrijwel als zoodanig te beschouwen. Nog een bezwaar voor de erkenning zou kunnen zijn het barokke karakter van P. C. Hierom zou Tideman als basis van het blad willen hebben: Hoogeschoolnieuws, Verslagen, Mededeelingen. De redactie moet zich veel meer gevoelen de bediende dan de wetgever der lezers. Slechts in de laatste plaats komt het leven buiten de Universiteit om. Zoo zou een rubriek als „Socialisme” gepropageerd door lieden zonder eenige maatschappelijke ervaring, gerust kunnen vervallen.

In het jongste nummer zet de redactie hare opvatting van de taak van het blad uiteen. Ook deze is dat P. C. in de eerste plaats moet zijn vakblad, Universiteitsorgaan. Dit was ook de reden waarom zij den A. S. B. tot medewerking uitnoodigde, terwijl ze nog de hoop niet opgeeft de bondsleden tot andere inzichten te brengen. Ook dient de belangstelling der Professoren in meerdere mate gewonnen te worden. Zoo wil ze Propria maken tot een orgaan in dienst van Amsterdamsche studenten en Universiteit, terwijl de redactie, wat dit deel van haar taak aangaat, zich ook geheel als dienaar beschouwt van de abonnées. Toch gaat de redactie niet geheel met den heer Tideman mee; wel degelijk wil zij naast het student (= studeerende) zijn ook het mensch-zijn een plaats in haar blad gunnen. „Laat schrijven wie er zich bekwaam toe rekent en zijn gedachten voor belangrijk houdt.” Zoo verdient ook wel degelijk het socialisme, dat niet alleen een wetenschap, maar ook een levensleer is, een plaats in P. C.

Wat het laatste aangaat kan ik volkomen met het idee der Propria-redactie meegaan, maar wat het eerste betreft, het is mij onmogelijk het belang van een Universiteitsblad in te zien. Moge het al zijn, dat het aantal lezers er door vooruit zal gaan, het gehalte van het blad zal er niet bij winnen. Het mooie van de studentenpers is haar volkomen onafhankelijkheid. Men is niet, door welke belangen dan ook, gedwongen zijn lezers een zekere kost voor te zetten, maar kan vrijuit zijne gedachten zeggen over welk onder-

werp men wil. Daarom kan een studentenblad haast het mooiste zijn, wat er op krantengebied kan bestaan. (Zie hoe alle groote bladen, die voor hunne lezers een speciaal soepje gereed maken, naarmate ze finantieel meer floreeren, al hunne oorspronkelijkheid verliezen.) Maar laat ze dan ook daarin inderdaad haar kracht zoeken, laat ze de uiting zijn van jonge menschen, met intens leven, groeiend en zich ontwikkelend. Maar om die vrijheid te blijven behouden mag ze geen officieel orgaan zijn van 't een of ander, moet ook de redactie volkomen vrij zijn, waarmee ze het blad wil vullen. Men kan niet alles te gelijk doen, bij het welverzorgen van een rubriek (waarom toch die rubrieken?) hoogeschoolnieuws zullen de andere belangrijker uitingen op de achtergrond geraken. De laatste Propria's bewijzen dit wellicht: uitgebreide verslagen van aula-voordrachten, wetenschappelijke lezingen enz. en heel weinig wezenlijke levensuitingen. De kracht van Propria moet liggen in polemieken (ik herinner slechts aan „de basis van ons idealisme”; „de leugen der sociaal-democratie”), in kunstbeschouwingen, in oorspronkelijke stukken. Laat de redactie handelen naar haar eigen woorden. „Belangrijker dan de Universiteit is de wereld, belangrijker dan ons student-zijn ons mensch-zijn.” Misschien zal een onafhankelijk blad minder lezers hebben dan een Universiteitsblad, maar ontegenzeggelijk zal het oneindig veel mooier zijn.

J. F. L.

Berichten en mededeelingen.

Vrijdag 16 Febr. werd de Senaat in de concertzaal van den Doelen geïnstalleerd.

De Senaat heeft zich geconstitueerd als volgt:

P. L. DUBOURQ, President.
J. J. CANTER CREMERS, Secretaris.
W. C. G. H. VAN MAURIK BROEKMAN, Thesaurier.
E. J. CH. MEYLL, Archivaris, Vice-President.
P. H. V. BONGAERTS, Vice-Secretaris, Commissaris.

Vrijdag 23 Febr. 's avonds 7 uur „Eensgezindheid”, Corpsvergadering.

Benoeming Eere-leden.

Bij den Secretaris van den Senaat zijn Almanakken der jaren 1888, '89, '90, '91, '92, '93, '94 verkrijgbaar.

Maandag en Dinsdag stemming voor een Commissaris der Stem- en Schouwburg-Commissie.

GEARKOMSTE FEN FRISA.

Snjeuntojomme de 24e fen Selle, om healwei njoggenen.

FREAREK IEN,
Burgwal 27.

De Foarsitter.

Bibliotheek Societeit Phoenix.

Nieuw aangeschafte boeken:

Sarah Grand. The Beth Book.
E. Noyes Westcott. David Harum.
Charles Boissevain. Open letter to the duke of Devonshire.
Jan Feith. Pillen voor Joe.
Augustus M. Moore. The Phil May Album.
Les Feuilles de Zo d'Axa.
Journal de Marie Bashkirtsteff.
Burenstreiche.
Thomas Hardy. Far from the Madding Crowd.
Een eeuw van onrecht.
Dr. Hugo Riemann. Musik—Lexicon.
Otto Julius Bierbaum. Hilpe.
Th. Moore. Poetical Works.
W. C. Marrow. Bohemian Paris of To-Day.

NIEUWE GIDS.

Te koop NIEUWE GIDS oude Reeks, negen jaargangen gebonden in half perkamenten banden voor den meestbiedende (mankeeren 2 afleveringen).
Brieven onder No. 1528 s.w. aan het Bureau v. d. blad.

CORPSBEELD.

IN DEN TECHNISCHE BOEKHANDEL VAN
J. WALTMAN JR. LIGT TER TEEKENING EEN
INTEEKENLIJST VOOR HET NIEUWE
CORPSBEELD.

HAAGSCHE KUNSTKRING.

VERLOTING

van Schilderijen, Aquarellen,
Beeldhouwwerken en andere
Kunstvoorwerpen.

Te houden met toestemming van H. M. DE KONINGIN,
verleend bij Kon. Besl. van 18 November 1899, N°. 75.

Bewijzen van Aandeel à f 2,50
voor DELFT verkrijgbaar bij den Boekhandelaar
J. WALTMAN JR., Binnenwatersloot 33.

BOEKDRUKKERIJ J. WALTMAN JR.

BINNENWATERSLOOT 33.

BEVEELT ZICH AAN VOOR HET LEVEREN VAN
VISITEKAARTJES, INVITATIEKAARTEN, PROGRAMMA'S,
BALBOEKJES, MENU'S, CONVOCATIEBILJETTEN,
DIPLOMA'S, KWITANTIEN, REGLEMENTEN, STATUTEN,
ENZ. ENZ.

